

**Хомич Ірина,
Москвіна Тетяна Пилипівна**
(Житомирський державний університет імені Івана Франка)

ВИХОВНА ПРОГРАМА ФОРМУВАННЯ ГУМАННОЇ ПОВЕДІНКИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Сучасному освітньому процесу властивий стрімкий розвиток. У навчальний план вводяться нові предмети, відбувається масова комп'ютеризація. У гонитві за матеріальним знижується значущість духовних цінностей, без котрих просто не можливий повноцінний розвиток. Як і завжди, на вчителя покладеться велика відповідальність у вихованні підростаючого покоління. Він має враховувати всі фактори, які впливають на повноцінне формування особистості учня, та робити все можливе для його зростання, наближення до ідеалу. Важливим та необхідним при цьому є розвиток гуманних відносин між школярами, виховання в них загальнолюдських цінностей.

Тому висвітливо розроблену нами програму, яка сприяє формуванню гуманних взаємин між школярами.

У молодшому шкільному віці формуються основи особистості дитини. Саме цей вік є сенситивним для розвитку гуманних взаємин. Тому ми розробили та апробували виховну програму «Подорож у країну “Чемності”» для розвитку гуманних взаємин між учнями молодшого шкільного віку. Вона містить комплекс виховних годин, КТС (колективно-творчих справ) та передбачає включення елементів виховання гуманних взаємин у навчальний процес.

Основна мета програми – допомогти дітям навчитися прислуховуватися до почуттів інших, формувати дружні стосунки, гуманні взаємини; розібратися в гуманних поняттях.

«Подорож у країну “Чемності”» може проводитись в рамках місячника гуманних знань. Програма може містити тижні-подорожі до міст “Чуйність і Співпереживання”, “Чесність і Честь”, “Милосердя і Людяність”, “Дружба”, “Байдужість і Зло”, “Ввічливість”, “Доброта”. Кожного такого тижня вчитель проводить виховну годину, організовує колективну творчу діяльність (певний захід) та впроваджує у навчання виховання тієї якості, назву якої носить тиждень. У залежності від кількості груп (класів) учасників, проблем поведінки, які потрібно вирішити, може змінюватися і тематика подорожі, кількість завдань. Її зміст та структура може мінятися у зв'язку із проблемами класу, засобами та методами, котрі застосовує вчитель [3].

Під час виховних годин вчитель спонукає учнів аналізувати народну творчість, виконувати інсценізації відповідних повчальних оповідань, віршів, казок тощо; брати участь у конкурсах. Також діти працюють з ситуаціями даної проблеми, складають словнички ввічливих слів,

організують ігри, створюють та екранізують повчальні ситуації, складають вірші, пишуть твори на пропоновану тематику, пишуть різні повідомлення з цікавим змістом та повчальним характером. Неоціненну користь несуть етичні бесіди, розповіді, творча робота учнів. Також важливим є перегляд та аналіз різних фільмів, мультфільмів, відеороликів, що несуть виховний характер.

Кожного тижня проводиться певний захід (КТС), пов'язаний з тією чи іншою загальнолюдською цінністю, які підбираються залежно від ситуацій, які виникають в класі. КТС може включатися у виховну годину. Якщо захід передбачає фізичну активність і не є громістким та не потребує багато часу, то його можна проводити на великій перерві чи після уроків.

Основним видом діяльності молодшого школяра є навчальна. Тому педагогу доцільно в процесі навчально-пізнавальної діяльності створити умови для співпраці, спілкування однолітків [1;115]. Важливим є включення у навчальний процес завдань, котрі впливають на формування гуманних якостей. Це можуть бути не лише виховні завдання, а й навчальні, котрі інтерпретовані під виховання тих чи інших властивостей (різні вправи, задачі, написання творів, повідомлень).

Так, під час кожного тематичного тижня вчитель має не лише проводити виховні години, спрямовані на подолання конфліктів в класі, а й спрямовувати їх на формування гуманних взаємин, їх правильне розуміння школярами. Вихователь може проводити різні бесіди, екскурсії, години перегляду та аналізу певних фільмів чи мультфільмів. Вчитель повинен також наповнювати навчальну діяльність потрібним виховним характером, задіювати творчу сторону кожного учня. Проведення виховних заходів, змагань, конкурсів, естафет із залученням кожного учня до процесу організації, постанови та підсумкового етапу КТС допомагає краще закріпити гуманні відносини між школярами.

Список використаної літератури

1. Коберник Г.І. Формування загальнолюдських цінностей школярів у процесі застосування інтерактивних методів навчання // зб. наук. праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / Гол. ред.: Мартинюк М.Т. – Умань: ПП Жовтий О.О., 2011. – Ч. 1. – 307 с.
2. Кухар І.М. Теоретичні засади формування гуманістичних цінностей у старших підлітків // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: зб. наук. праць – Вип. 12. – К.: Ін-т проблем виховання, 2008, С. 173-180.
3. Москвіна Т.П. Методичні основи виховання гуманних взаємин учнів початкових класів у лікувально-оздоровчих закладах зони радіологічного контролю: Методичні рекомендації. – Житомир: Вид-во ЖДУ, 2005. – 159 с.